

LİBYA ÜLKE RAPORU

DEVREK TİCARET VE SANAYİ ODASI 2022

* Bu Rapor T.C. TİCARET BAKANLIĞI (<https://ticaret.gov.tr/>)
Sayfasındaki veriler derlenerek bilgi amaçlı hazırlanmıştır.

İÇİNDEKİLER

1. GENEL BİLGİLER	3
2. GENEL EKONOMİK DURUM	5
3. DIŞ TİCARET	7
4. DOĞRUDAN YABANCI YATIRIMLAR	10
5. TÜRKİYE ile TİCARET	13
EKLER:	15

1. GENEL BİLGİLER

Başlıca Sosyal Göstergeler

Resmi Adı	Libya
Yönetim Biçimi	Temsilciler Meclisi (Geçici)
Resmi Dili	Arapça
Başkent	Trablus : 1.019.000 kişi
Yüzölçümü	1.759.540 km ²
Nüfus	6,78 milyon kişi (IMF 2022 Tahmini)
Dini Yapı	Müslüman %96,6, Hristiyan %2,7, Diğer%0,7
Büyük Kentler	Bingazi: 633.000, Mısrata: 286.000, Tobruk: 138.000, Sebha: 99.000, Zaviye: 87.000, Sirte: 78.000 (kişi)
Para Birimi	Libya Dinarı

Kaynak: Economist Intelligence Unit, Country Report, CIA Fact Book, IMF

Coğrafi Konum

Afrika kıtasının, kuzeyinde Akdeniz kıyısında yer alan Libya, kuzeyde Akdeniz, doğuda Mısır, güneydoğuda Sudan güneyde Nijer ve Çad, batıda ise Cezayir ve Tunus'la çevrilidir.

Yüzölçümü 1.759.540 km²ye ulaşmaktadır. Toprak bakımından Afrika'nın dördüncü büyük ülkesidir. Bu geniş toprakların % 95'i çöl veya kurak arazidir. Libya iklimi yükseklik ve denize yakınlık bakımından çeşitlilik arz eder. Fakat genel olarak ülke, çöl ikliminin tesiri altındadır. Yazları oldukça sıcak ve kurak, kışları çoğunlukla ılık ve az yağışlı geçer. Bu yağışlar, birkaç haftayı bulmaz. Bahar aylarında güneyden esen Ghibli rüzgarı, Sahranın kavurucu sıcaklığını kuzeye doğru taşır.

Siyasi ve İdari Yapı

7 Şubat 2011 tarihinde ülkede başlayan ayaklanmalar neticesinde mevcut rejim devrilmiştir. Geçen zaman içerisinde ülkede huzur, güven ve istikrarı tesis edebilecek bir yönetim kurulabilmiş değildir. Ülke yönetimini ele geçirmek amacıyla ülkede farklı güçler arasında zaman zaman yaşanan silahlı çatışmalar olsa da nihayetinde ortak mutabakatı sağlayacak bir yönetimin kurulması beklenmektedir.

Nüfus ve İstihdam

Ülkede nüfusun 6,7 milyon olduğu tahmin edilmektedir. Libya kilometrekareye düşen üç kişi ile dünyanın nüfus sıklığının en az olduğu ülkelerinden biridir. Nüfus artış hızı %2,5 seviyesindedir. Nüfus oldukça genç olup, %30'u 15 yaşın altındadır. 65 yaşın üzerindeki nüfus bölgedeki ülkeler arasında düşük düzeyde olup, toplam nüfusun %4'üdür. Nüfusun %85'i sahildeki şehirlerde özellikle Trablus ve Bingazi'de yoğunlaşmıştır. Arap ve Afrika ülkelerinden göçmen işçiye ihtiyaç duyulmakta olup, bu sayı 1 milyon civarındadır.

Libya Kuzey Afrika'daki en yüksek okuryazarlık ve okullaşma oranına sahip ülkedir. Okuryazar yetişkin oranı %84 seviyesindedir. İlk ve orta eğitimde okula devam oranı %96 civarındadır.

Eğitim 6-15 yaşları arasında zorunludur. Kız öğrencilerin okullaşma oranı diğer Arap ülkelerine göre daha yüksektir. Trablus, Bingazi, Marsa el-Brega, Misurata, Sebha ve Tobruk'ta üniversiteler mevcuttur.

Doğal Kaynaklar

Zengin petrol ve doğalgaz yataklarına sahip Libya'nın ekonomisinin neredeyse tamamı hidrokarbonlara dayanmaktadır.

ABD Enerji Bilgi İdaresi (EIA)'nin 2020 verilerine göre, Libya 48 milyar varil kanıtlanmış ham petrol rezervi ile dünyada en çok petrol rezervine sahip ülkeler arasında 9. sıradadır. Günde 1 milyon varil ham petrol üretimi olan Libya, dünya petrol üreten ülkeler arasında 17. sıradadır. 53 trilyon feet³ kanıtlanmış doğalgaz rezervine sahip olan Libya, yıllık 373 milyar feet³'lük doğalgaz üretimi ile dünyada 42. sıradadır.

2. GENEL EKONOMİK DURUM

Temel Ekonomik Göstergeler

	2020	2021	2022*	2023*	2024*	2025*	2026*	2027*
GSYİH (Cari Fiyatlar milyar \$)	46,88	39,01	40,84	43,75	45,62	47,73	49,11	50,54
GSYİH Büyüme (Sabit Fiyatlar -%)	-29,5	28,3	-18,5	17,9	8	7,2	4,2	4,1
Kişi Başına Düşen Milli Gelir (Cari Fiyatlar- \$)	7 057	5 813	6 026	6 392	6 599	6 836	6 965	7 096
Tüketici Fiyat Enflasyonu (ort, %)	1,5	2,8	5,5	4	3	3	3	3,1
Cari İşlemler Dengesinin GSYİH'ya Oranı (%)	-8,5	18,1	16,6	24,5	22,8	17,5	14,1	10,6
Nüfus (milyon)	6,64	6,71	6,78	6,85	6,91	6,98	7,05	7,12

(*) Tahmini veriler

Kaynak: IMF-2022

Libya'nın ekonomisinin temel belirleyicisi hidrokarbonlardır (petrol, doğalgaz). Ülkenin ihracat gelirlerinin %98'ini, GSMH'nin %25'ini ve devlet gelirlerinin %90'ını hidrokarbonlar oluşturmaktadır.

Libya'da tarım sektörünün GSMH içindeki payı %3'ü geçmemektedir. Tarım Akdeniz kıyısında ve geleneksel yöntemlerle yapılmaktadır. Ülke genelinde görülen çölleşme tarımsal üretimi olumsuz etkilemekte ve üretim maliyetlerini arttırmaktadır. Petrol dışında oldukça sınırlı seviyede olan sanayi üretimi petrol ürünleri, demir ve çelik, gıda, çimento ve inşaat malzemeleri alanlarında yoğunlaşmıştır.

Tüm hizmetlerin devlet tarafından yürütüldüğü Libya'da, 2007'den itibaren az sayıda da olsa özelleştirmeler gerçekleştirilmiştir. Özellikle bankacılık sektöründe yabancı yatırım çekilmeye çalışılmış, bu politika neticesinde 2007 ve 2008'de 5 kamu bankasının ikisi yabancı yatırımcılarca satın alınmıştır. Kalan üç bankanın ikisi ilerde

özelleştirilmek üzere tek çatıda birleştirilmiştir. 2010 yılından itibaren yabancı bankaların ülkede faaliyet göstermesine izin verilmiştir.

Ayrıca, ekonomik çeşitliliğin yaratılamaması, beraberinde işsizlik oranının da yüksek düzeylerde seyretmeye devam etmesine yol açmıştır. Hidrokarbon sektörünün gelirlerin çok büyük bir kısmını oluşturmasına karşın, işgücünün yalnızca % 3'lük bir bölümünü istihdam ettiği ülkede, gizli işsizlik de dikkate alındığında işsizlik oranının % 30 civarında olması halkın memnuniyetsizliğini arttıran unsurlardan olmuştur.

Libya'ya uygulanan yaptırımların kalkması ile birlikte yeni petrol ve gaz projeleri yabancı yatırıma açılmıştır. Tarım, ağır ve hafif sanayi, enerji ile turizm yabancı yatırıma açılan diğer alanlardır.

Libya tüm petrol zengini ülkelerin klasik problemleri olan ekonomide hidrokarbonlar dışında sektörel çeşitliliği gerçekleştirilememesi ve yabancı işgücüne bağlı kalma sorunları ile karşı karşıya bulunmaktadır.

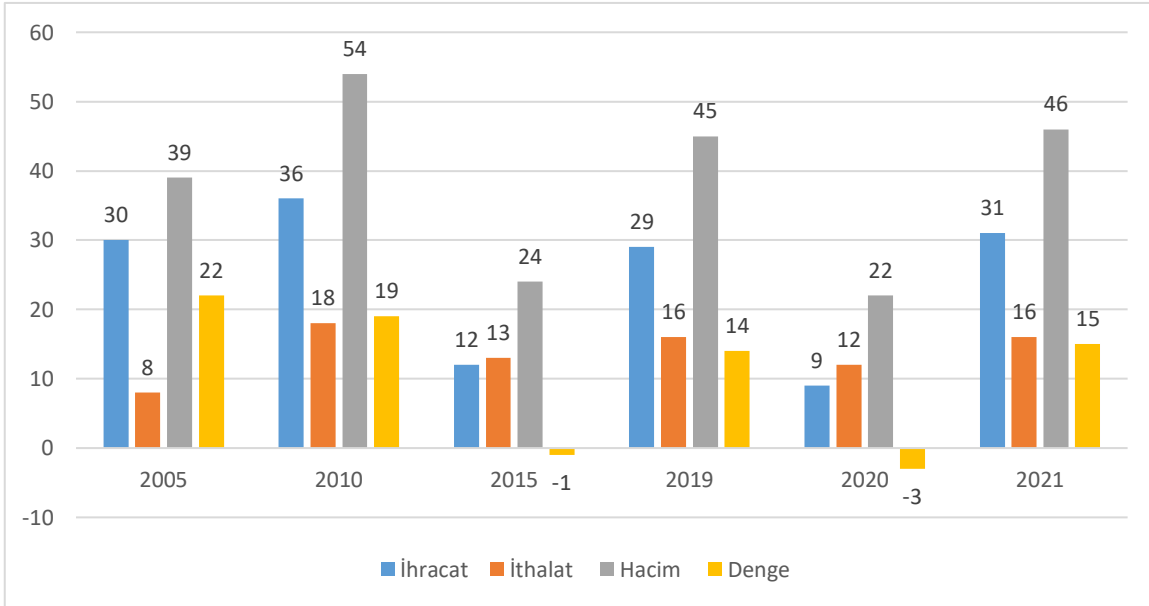
“Petrol dışında ekonomide çeşitliliği sağlama politikası” ekonomik politika ve yeni yatırım programlarında temel amaç olmakla birlikte bu konuda sınırlı başarı sağlanmıştır. Tarım sektörünün performansı hayal kırıklığına neden olmuştur. Üretim, ekilebilir toprakların ve yerli işgücünün sınırlı olmasından olumsuz etkilenmiştir. Sanayi işletmeleri düşük kapasite sorunu ile karşı karşıyadır.

3. DIŞ TİCARET

Genel Durum

Ülkenin Dış Ticareti

Libya'nın Dış Ticaret Göstergeleri (milyar dolar)

Kaynak: Trademap - 2021 Mirror Data/Libya

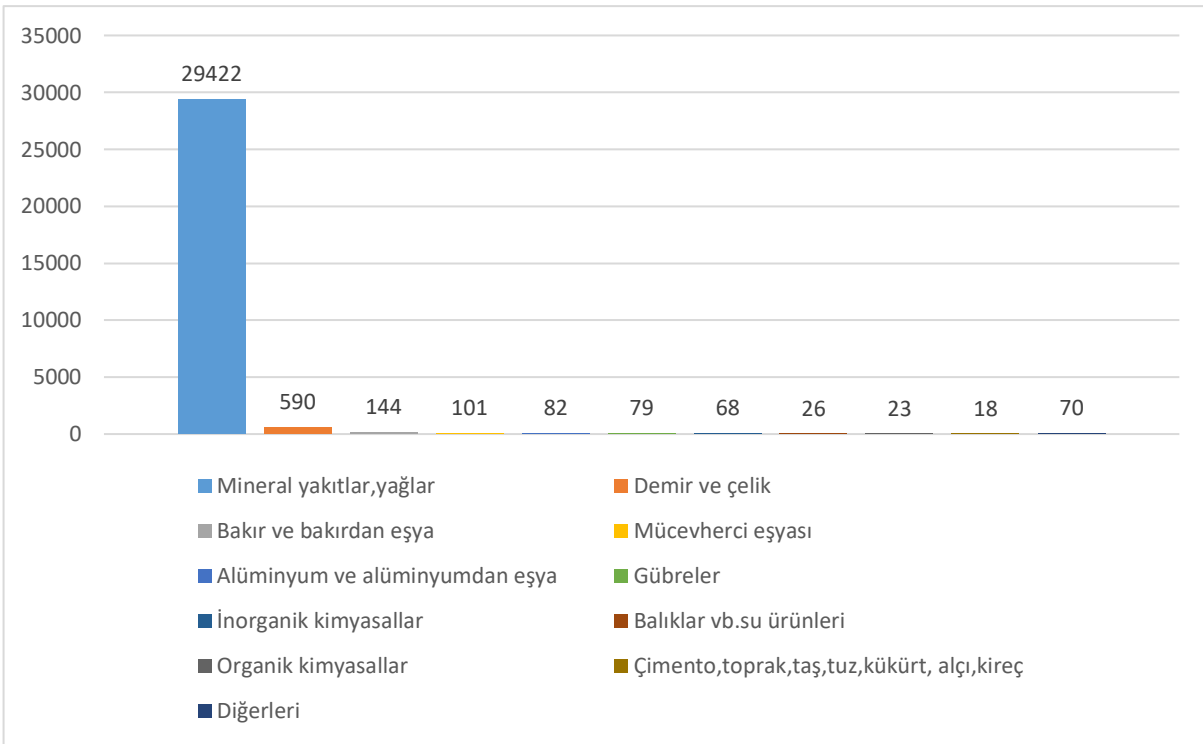
Trademap veritabanının yansıtılmış (mirror) verilerine göre Libya 2021 yılında 30,6 milyar dolarlık ihracat 15,5 milyar dolar ithalat gerçekleştirmiş.

Libya'nın dünyaya ihracatında en önemli ürünleri, ham petrol, petrol gazları, demir külçeler, bakır hurdaları, demir cevherinden parça ve pellet, altın, kimyasal gübreler, alüminyum hurdaları ve amonyaktır.

Ülkenin dünyadan ithalatında en önemli ürünler, petrol yağları, otomobiller, mücevherci eşyası, buğday, gaz türbinleri, ilaçlar, arpa, süt, tavuk eti, mobilyalar ve eşya taşımaya mahsus motorlu taşıtlardır.

Başlıca Ürünler İtibarı ile Dış Ticaret İhracat

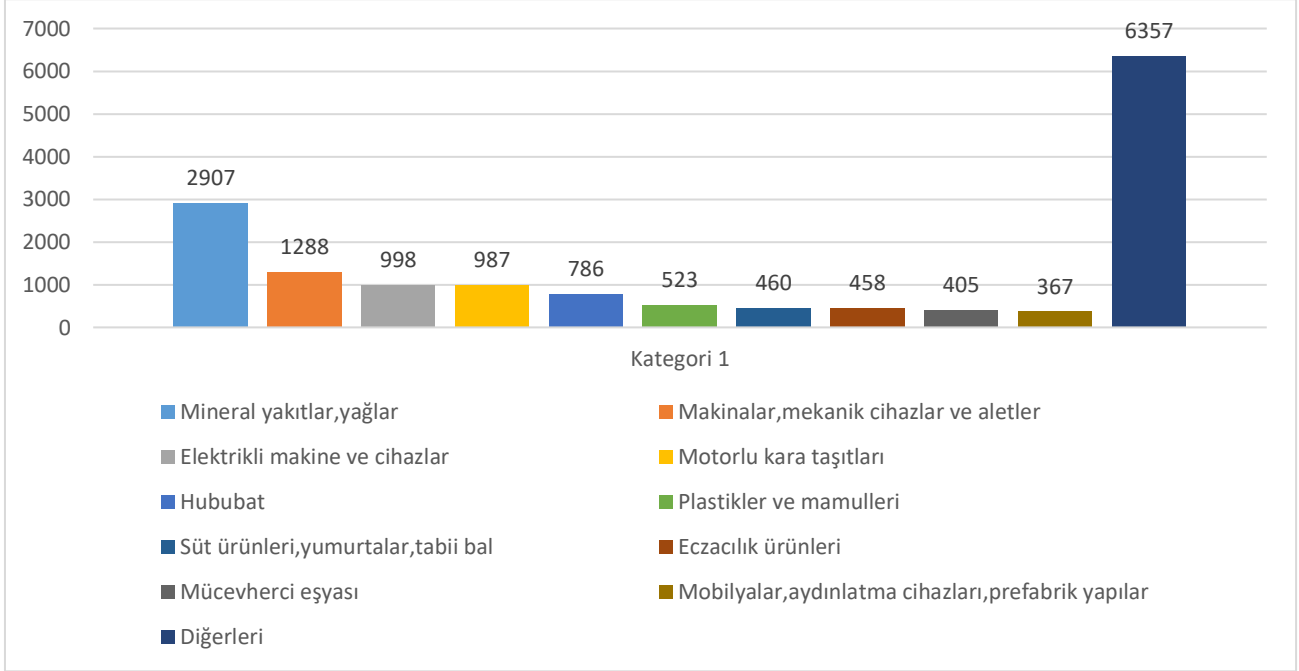
Libya'nın İhracatında Başlıca Ürün Grupları 2021 (milyon dolar)

Kaynak: Trademap – 2021 Mirror Data/ Libya

İthalat

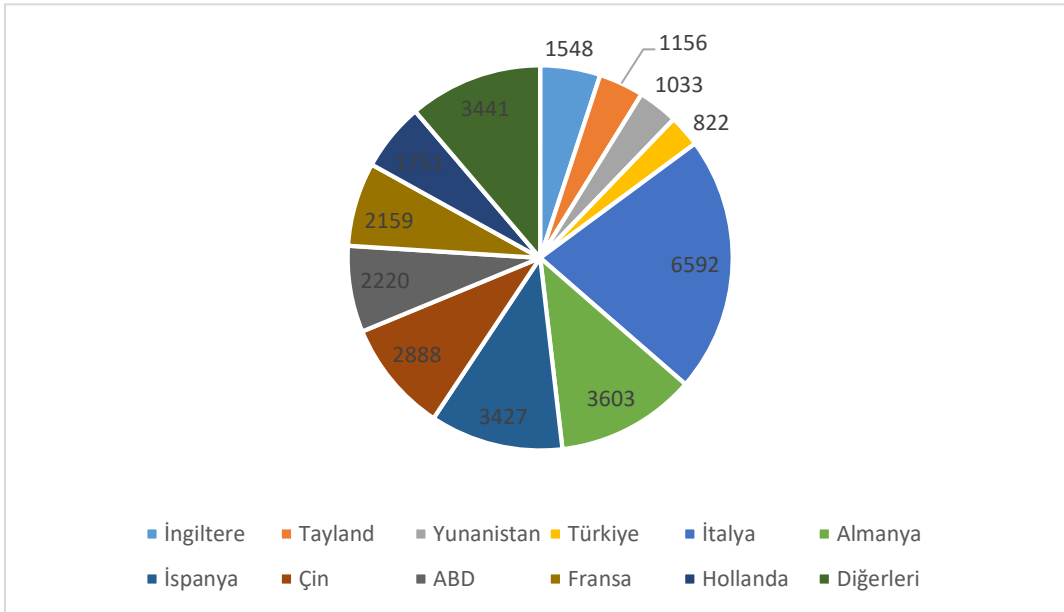
Libya'nın İthalatında Başlıca Ürün Grupları 2021 (milyon dolar)

Kaynak:Trademap – 2021 Mirror Data/Libya

Başlıca Ülkeler İtibarı ile Dış Ticaret İhracat

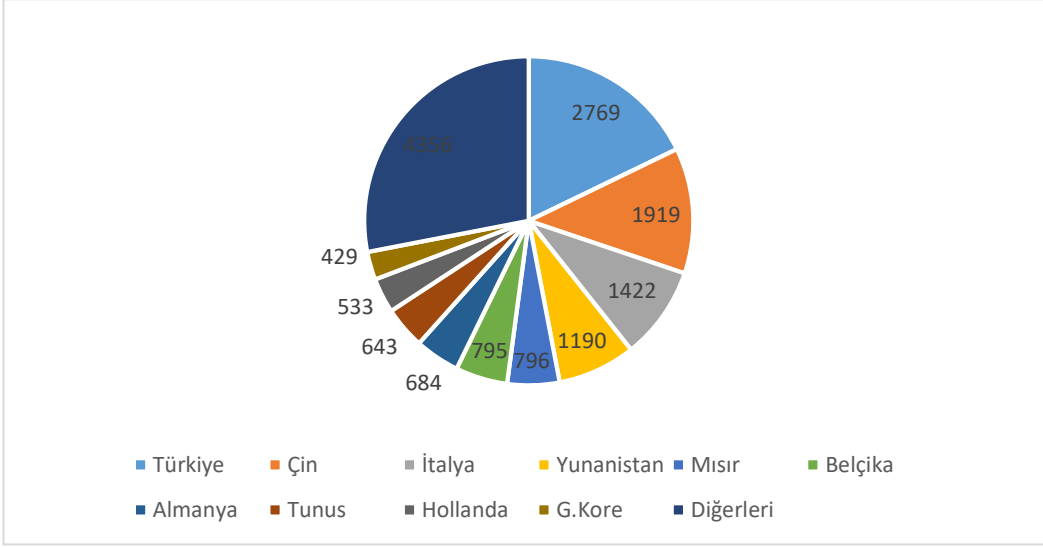
Libya'nın Ülkelere Göre İhracatı 2021 (milyon dolar, % pay)

Kaynak:Trademap – 2021 Mirror Data/Libya

İthalat

Libya'nın Ükelere Göre İthalatı 2021 (milyon dolar, % pay)

Kaynak: Trademap – 2021 Mirror Data/Libya

4. DOĞRUDAN YABANCI YATIRIMLAR

Doğrudan Yabancı Yatırımların Görünümü

Libya yabancı sermayenin ülkeye çekilmesi amacıyla 1997/ 5 Sayılı kanunu yürürlüğe koymuştur. Kanunun uygulanmasına yönelik hükümler ise Genel Halk Komitesi'nin 2002/21 sayılı Yönetici Düzenlemesi ile konulmuştur. Yasa 1997 yılında çıkmış olmasına rağmen gerçek anlamda ülkeye yabancı sermaye girişine 2005 yılı başından itibaren izin verilmiştir.

Mezkûr yasada yabancı sermayeye açılan alanlar da sayılmaktadır.

☐ Sanayi

☐ Sağlık

☐ Turizm

☐ Hizmetler

☐ Tarım

☐ Genel Halk Komitesi tarafından ilerde belirlenebilecek diğer sektörler

Bu alanlarda uygulanacak yatırımlara 5 yıl boyunca, sağlanan karların tekrar yatırıma dönüştürülmesi kaydıyla gelir vergisi muafiyeti tanınmaktadır. Yatırım "stamp duty"den de muaf tutulmaktadır.

2004/147 sayılı Başbakanlık "Kararı" ile de yabancı sermayenin Libyalı firmalarla ortaklık kurarak yatırım yapmasına izin verilen sektörler belirlenmiş bulunmaktadır. Yasada yer alan ana başlıklar aşağıda belirtilmektedir. Karar 1997 yılında çıkartılan yasanın kapsamını genişletmektedir.

☐ Ulaştırma

- ☐ Sağlık
- ☐ Sanayi
- ☐ Eğitim
- ☐ Ziraat
- ☐ Denizcilik
- ☐ Turizm
- ☐ Belediye Hizmetleri

Mıstara Serbest Bölgesi de yatırımcılara yeni olanaklar sağlamaktadır.

Dışa açılma ve piyasa ekonomisine geçiş dönemi içinde bulunan Libya'da petrol ve ona bağlı diğer endüstriler dışında gelişmiş endüstri kolu bulunmamaktadır. Bu çerçevede özellikle inşaat malzemeleri, ziraat, temel tüketim malzemeleri, perakende büyük mağazacılık ve gıda gibi sektörler başta olmak üzere yukarıda belirtilen sektörlerde yatırım imkanı bulunmaktadır. Ayrıca; Libya'da gerçekleştirilen geniş kapsamlı özelleştirme çerçevesinde de bazı endüstri tesisleri, Libyalı yatırımcılarla birlikte yabancı sermayeye açılmış bulunmaktadır. Yabancı sermaye yatırımları ile ilgili yetkili tek kurum olan Libya Yabancı Sermaye Kurulu'nun (<http://investinlibya.ly>) web sitesinde de hem mevzuat hem de yatırım olanakları ile ilgili bilgiler bulunmaktadır.

Mısrata Serbest Bölgesi :

1999 tarihli yasa ile Serbest Bölgeler Genel İdaresi ve ülkenin tek serbest bölgesi olan Mısrata Serbest Bölgesi kurulmuştur.

Serbest bölgede firmalara sağlanan başlıca imkanlar şunlardır:

- ☐ Transit ihracatı yapılacak yerel ürünlerin, serbest bölgede üretilen ürünlerin ve ihracat amacıyla ithal edilmiş ürünlerin depolanması,
- ☐ Eşyaların boşaltılması, temizlenmesi, yerel ürünleri de içine alabilecek yeni bileşimler yapılması, yeniden paketleme ve pazarın talebine göre ürünün durumunda yapılacak benzer operasyonlar,
- ☐ Demontaj, montaj, tamamlayıcı veya yeniden üretim faaliyetleri,
- ☐ Serbest Bölgedeki yatırımcıların ihtiyaç duyabileceği finansal hizmetler, bankacılık, sigortacılık ve diğer hizmetler.

Serbest Bölgede Sağlanan Teşvik ve Avantajlar :

- ☐ Yatırım sermayesi ve kazançların serbestçe dışarı çıkarılabilir.
- ☐ Sermayenin ve malların Serbest Bölge ile yabancı ülkeler arasında dolaşımı denetime ve gümrük vergisine tabi değildir.
- ☐ 5 yıllığına sağlanan gelir vergisi muafiyeti üç yıl daha uzatılabilir.
- ☐ Bölgedeki faaliyetlerden elde edilen kazançlar yeniden yatırıma dönüştürülürse aynı muafiyetten yararlanır.

- ☐ Muafiyet dönemindeki zararlar gelecek yıllara aktarılabilir.
- ☐ Serbest bölgedeki projeler millileştirmeye karşı yasal koruma altındadır. Ayrıca buradaki tesisler başka yere götürülebilir.
- ☐ Projelerin bir kısmı veya tamamının mülkiyeti başka bir yatırımcıya devredilebilir.
- ☐ Proje süreleri yatırımcının ihtiyacına göre belirlenmektedir.
- ☐ Projelerde gereken makina, ekipman ve hammadde ihracat ve ithalat vergisi veya ilave ücretlerden muaftır.
- ☐ Serbest Bölgeden ithal veya ihraç edilen ürünlerin depolanmasında zaman kısıtlaması yoktur.
- ☐ Serbest Bölgedeki projelerin ticaret odalarına kaydı veya ihracatçı/ithalatçı kaydı yaptırması gerekmemektedir.
- ☐ Projelerin yürütülmesi için gerekli niteliklere sahip yabancı işçi çalıştırılabilir.

Bu konudaki yasanın tamamına http://www.investinlibya.com/en_misrata.htm web adresinden ulaşmak mümkündür.

Ülke Dışından Gelen ve Ülke Dışına Giden Doğrudan Yatırımlar

	2020	2021	2022*	2023*	2024*	2025*	2026*
Ülke dışından gelen doğrudan yatırım (milyon \$)	-	-	100,00	375,00	637,50	892,50	1 339,00
Ülke dışından gelen doğrudan yatırımın GSYİH ya oranı (%)	-	-	0,30	1,00	1,50	1,90	2,90
Ülke dışından gelen doğrudan yatırım stoku (milyon \$)	19 753,00	19 951,00	20 051,00	20 426,00	21 063,00	21 956,00	23 295,00
Ülke dışına giden doğrudan yatırım (milyon \$)	-487,08	-55,04	-74,58	-85,77	-90,91	-96,91	-103,70
Ülke dışına yapılan doğrudan yatırım stoku (milyon \$)	21 112,00	21 167,00	21 241,00	21 327,00	21 418,00	21 515,00	21 618,00

(*) Tahmini Veriler
Kaynak: EIU

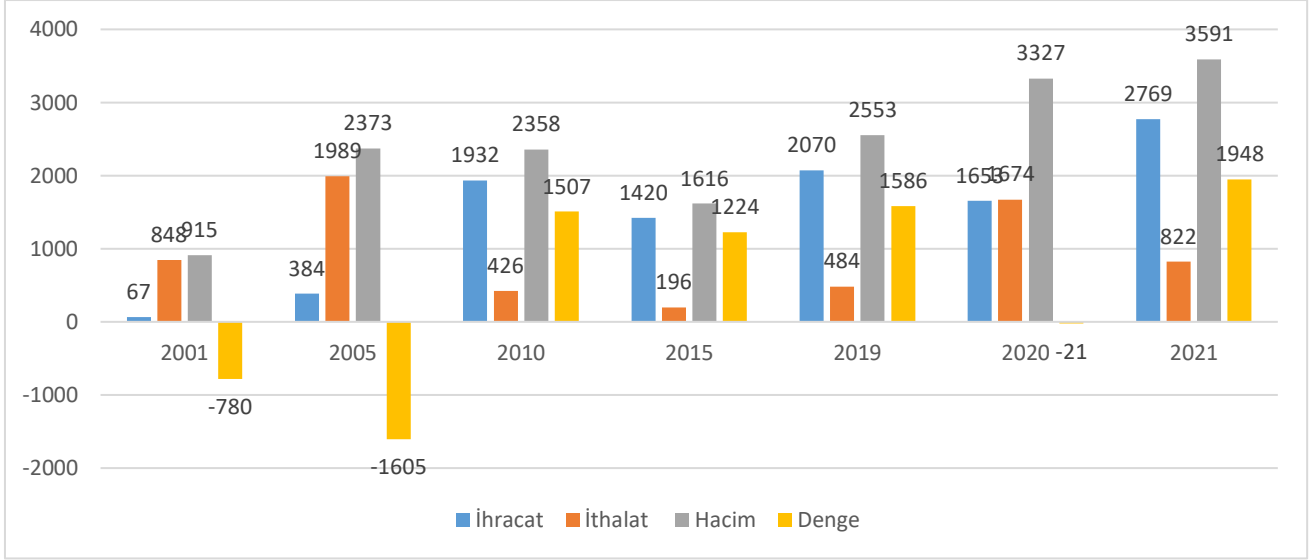
5. TÜRKİYE ile TİCARET

Genel Durum

Libya ile ticaretimizde 2010 yılından önce dış ticaret açığı verdiğimiz görülmektedir. 2010 yılından sonra hem Libya'dan ithalatımızın azalması hem de Libya'ya ihracatımızın artmasıyla Libya ile ticaretimiz tam tersine dönerek dış ticaret fazlası vermeye başlamıştır.

Türkiye-Libya Dış Ticareti

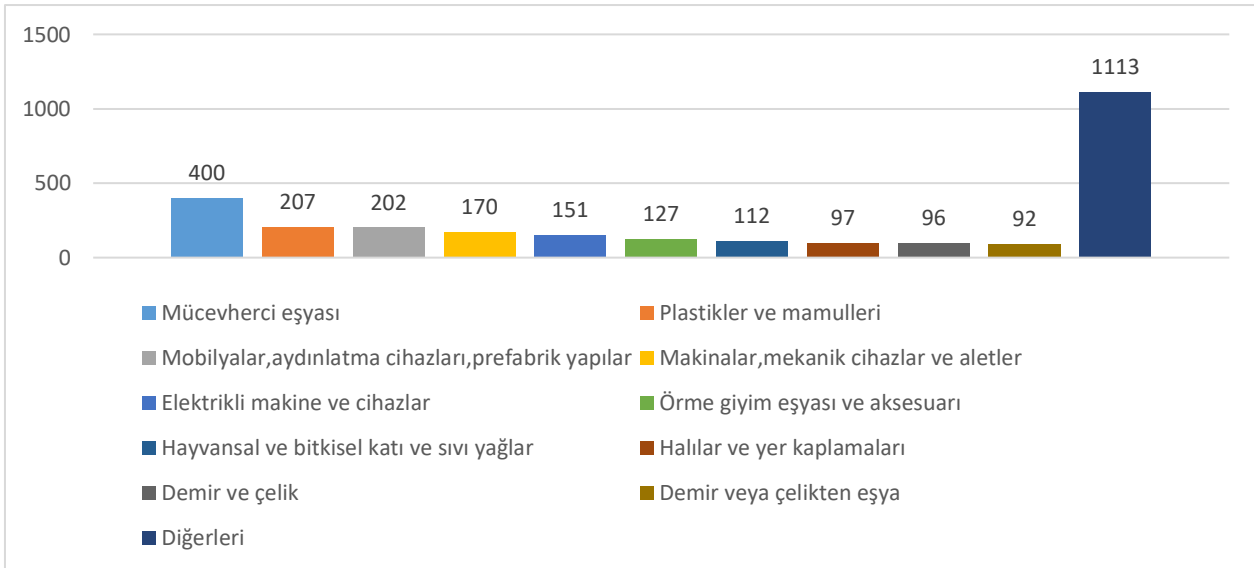
Türkiye'nin Libya ile Ticareti (milyon dolar)

Kaynak: Trademap-Direct Data/Türkiye

Türkiye'nin Libya'ya İhracatında Başlıca Ürünler

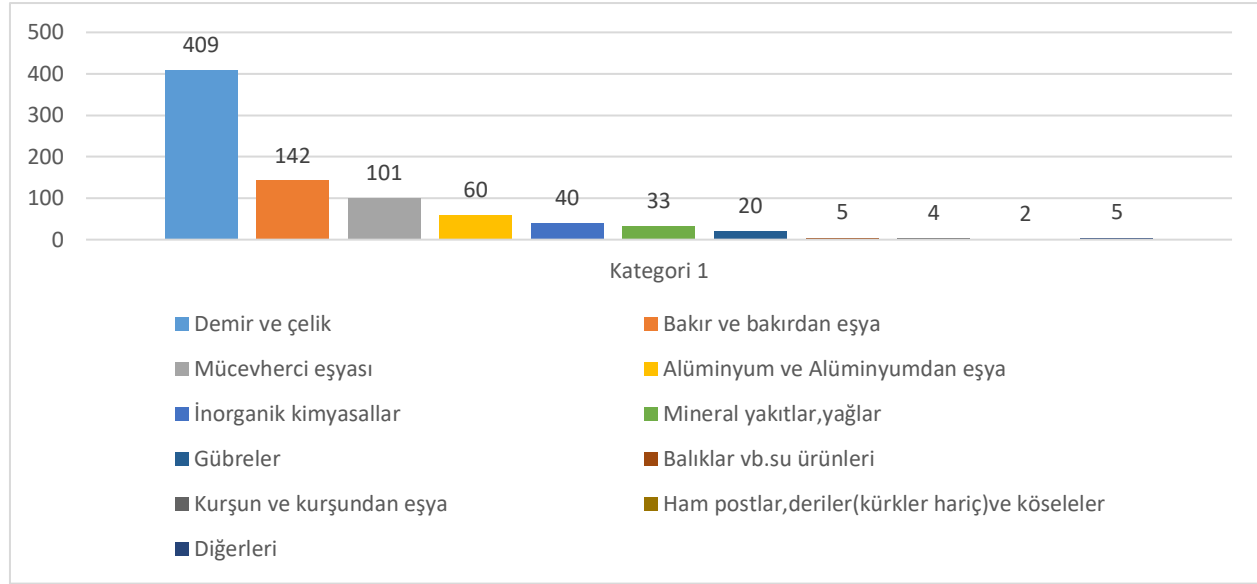
Türkiye'nin Libya'ya İhracatında Başlıca Ürün Grupları 2021 (milyon dolar)

Kaynak: Trademap-Direct Data/Türkiye

Türkiye'nin Libya'dan İthalatında Başlıca Ürünler

Türkiye'nin Libya'dan İthalatında Başlıca Ürün Grupları 2021 (milyon dolar)

Kaynak: Trademap-Direct Data/Türkiye

EKLER:

EK-1: Libya'nın İhracatında Başlıca Ürünler (bin dolar)

GTİP	ÜRÜNLER	2019	2020	2021	Pay (% 2021)	Değişim (%, 2020- 2021)
TOPLAM İHRACAT (Diğerleriyle)		29 470 582	9 444 294	30 640 042	100	224,4
1.	2709 Ham petrol (petrol yağları ve bitümenli minerallerde n elde edilen yağlar)	25 367 275	6 246 964	27 853 450	90,9	345,9
2.	2711 Petrol gazları ve diğer gazlı hidrokarbonlar	1 556 791	848 935	978 009	3,2	15,2
3.	2710 Petrol yağları ve bitümenli minerallerde n elde edilen yağlar	913 000	105 110	590 321	1,9	461,6
4.	7204 Dökme demirin, demirin veya çeliğin döküntü ve	99 878	116 480	376 552	1,2	223,3

		hurdaları veya bunların eritilmesi ile elde edilmiş külçeler					
5.	7404	Bakır döküntü ve hurdaları	61 863	100 403	143 006	0,5	42,4
6.	7203	Demir cevherinin doğrudan indirgenmesi ile elde edilen demirli ürünler (parça, pellet) (demir oranı $\geq$ %99.94)	73 008	88 050	134 974	0,4	53,3
7.	7108	Altın (platin kaplamalı altın dahil) (işlenmemiş veya yarı işlenmiş ya da pudra halinde)	1 192 136	1 651 121	99 994	0,3	-93,9
8.	3102	Azotlu mineral veya kimyasal gübreler	7 315	4 047	79 356	0,3	1860,9
9.	7602	Aluminyum döküntü ve hurdaları	24 861	36 517	76 880	0,3	110,5
10.	2814	Saf amonyak veya amonyakın sulu çözeltileri	4 037	3 252	67 631	0,2	1979,7
11.	7208	Demir veya alaşımsız çelikten yassı hadde ürünleri (genişlik $\geq$ 600 mm)	16 680	23 957	48 382	0,2	102
12.	2905	Asiklik alkoller ve bunların	33 895	4 354	23 313	0,1	435,4

		halojenlenmiş, sülfolanmış, nitrolanmış veya nitrozalanmış türevleri					
13.	7207	Demir veya alaşimsız çelikten yarı mamuller	9 862	23 021	21 038	0,1	-8,6
14.	301	Canlı balıklar	15 977	10 916	20 339	0,1	86,3
15.	2503	Her nevi kükürt (süblime, presipite ve koloidal kükürt hariç)	15 008	5 609	16 723	0,1	198,1

Kaynak: Trademap-Mirror Data/Libya

EK-2: Libya'nın İthalatında Başlıca Ürünler (bin dolar)

Sıra	GTİP	ÜRÜNLER	2019	2020	2021	Pay (% 2021)	Değişim (%, 2020- 2021)
TOPLAM İTHALAT (Diğerleriyle)			15 513 261	12 313 216	15 535 043	100	26,2
1.	2710	Petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar	1 989 707	1 710 740	2 874 990	18,5	68,1
2.	8703	Otomobiller	953 964	390 982	527 939	3,4	35
3.	7113	Mücevherci eşyası ve aksamı (kıymetli metallere veya kıymetli metallere kaplama metallere)	292 797	115 653	401 666	2,6	247,3
4.	1001	Buğday ve mahlut	263 398	246 765	354 927	2,3	43,8
5.	8411	Turbojetler, turbopropeller ve	76 093	35 814	290 245	1,9	710,4

		diğer gaz türbinleri					
6.	3004	Tedavide veya korunmad a kullanılma k üzere hazırlanan ilaçlar (dozlandırılmış)	264 804	239 530	272 916	1,8	13,9
7.	1003	Arpa	142 535	138 651	223 734	1,4	61,4
8.	402	Süt, krema (konsantre edilmiş, ilave şeker veya diğer tatlandırıcı madde içerenler)	110 615	142 904	204 028	1,3	42,8
9.	207	Kümes hayvanları nın etleri ve yenilen sakatları (taze, soğutulmuş veya dondurulmuş)	103 419	119 854	197 561	1,3	64,8
10.	9403	Diğer mobilyalar ve bunların aksam ve parçaları	244 233	161 187	195 412	1,3	21,2
11.	8704	Esya taşımaya mahsus motorlu taşıtlar	151 777	132 116	170 560	1,1	29,1
12.	3002	İnsan kanı, hayvan kanı, serum, aşı, toksin vb. Ürünler	77 746	133 344	161 389	1	21
13.	1005	Mısır	100 035	138 050	158 587	1	14,9
14.	8708	Karayolu taşıtları	219 659	144 359	157 479	1	9,1

		için aksam ve parçalar					
15.	2523	Çimento	124 314	101 601	150 312	1	47,9

Kaynak: Trademap-Mirror Data/Libya

EK-3: Libya'nın Ükelere Göre İhracatı (bin dolar)

Sıra	Ülke	2019	2020	2021	Pay (% 2021)	Değişim (% 2020-2021)
TOPLAM İHRACAT (Diğerleriyle)		29 470 582	9 444 294	30 640 042	100	224,4
1.	İtalya	5 278 294	1 968 724	6 591 814	21,5	234,8
2.	Almanya	4 386 707	849 480	3 602 756	11,8	324,1
3.	İspanya	4 274 405	705 180	3 427 177	11,2	386
4.	Çin	4 765 665	812 042	2 888 398	9,4	255,7
5.	ABD	1 572 465	224 895	2 220 062	7,2	887,2
6.	Fransa	1 595 339	529 215	2 159 187	7	308
7.	Hollanda	197 618	121 072	1 751 021	5,7	1346,3
8.	İngiltere	253 506	88 852	1 548 301	5,1	1642,6
9.	Tayland	483 882	326 818	1 155 874	3,8	253,7
10.	Yunanistan	671 896	58 317	1 032 848	3,4	1671,1
11.	Avusturya	930 728	138 501	893 308	2,9	545
12.	Türkiye	483 502	1 674 297	821 796	2,7	-50,9
13.	Hindistan	81 159	12 646	368 518	1,2	2814,1
14.	İsveç	157 491	27 269	321 491	1	1 079
15.	İsviçre	291 628	144 721	302 068	1	108,7

Kaynak: Trademap-Mirror Data/Libya

EK-4: Libya'nın Ükelere Göre İthalatı (bin dolar)

Sıra	Ülke	2019	2020	2021	Pay (% 2021)	Değişim (% 2020-2021)
TOPLAM İTHALAT (Diğerleriyle)		15 513 261	12 313 216	15 535 043	100	26,2
1.	Türkiye	2 069 669	1 653 078	2 769 426	17,8	67,5
2.	Çin	2 453 887	1 880 557	1 918 662	12,4	2
3.	İtalya	1 390 859	999 800	1 421 948	9,2	42,2
4.	Yunanistan	451 368	719 366	1 190 313	7,7	65,5
5.	Mısır	830 735	572 846	796 170	5,1	39
6.	Belçika	291 119	255 697	794 726	5,1	210,8
7.	Almanya	484 379	400 816	683 504	4,4	70,5
8.	Tunus	540 378	449 564	642 507	4,1	42,9
9.	Hollanda	595 311	576 854	532 885	3,4	-7,6
10.	G. Kore	632 102	337 967	428 530	2,8	26,8
11.	Ukrayna	316 891	327 835	425 007	2,7	29,6
12.	İspanya	468 723	346 849	366 732	2,4	5,7
13.	Rusya	156 338	121 248	331 969	2,1	173,8
14.	Brezilya	279 360	166 445	313 404	2	88,3
15.	ABD	412 009	289 956	295 866	1,9	2

Kaynak: Trademap-Mirror Data/Libya

Ek-5: Türkiye'nin Libya'ya İhracatında Başlıca Ürünler (bin dolar)

Sıra	GTİP	ÜRÜNLER	2019	2020	2021	Pay (% 2021)	Değişim (% 2020-2021)
TOPLAM İHRACAT (Diğerleriyle)			2 069 669	1 653 078	2 769 426	100	67,5
1.	7113	Mücevherci eşyası ve aksamı (kıymetli metallerden veya kıymetli metallerle kaplama metallerden)	253 216	110 446	400 158	14,4	262,3
2.	9403	Diğer mobilyalar ve bunların aksam ve parçaları	159 999	103 551	145 383	5,2	40,4
3.	5702	Dokunmuş halılar ve dokumaya elverişli maddelerden diğer yer kaplamaları	84 740	38 792	75 844	2,7	95,5
4.	1515	Diğer bitkisel sabit yağlar ve bunların fraksiyonları (kimyasal olarak değiştirilmemiş)	33 844	36 456	68 686	2,5	88,4
5.	2710	Petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar	22 402	20 831	56 828	2,1	172,8
6.	802	Diğer kabuklu meyveler (taze/kurutulmuş) (kabuğu çıkarılmış/soyulmuş)	36 053	23 966	54 233	2	126,3
7.	3916	Plastikten monofiller, ince ve kalın çubuklar ve profiller (enine kesitinin en	38 013	33 160	53 492	1,9	61,3

		geniş yeri > 1mm)					
8.	9619	Hijyenik havlular ve tamponlar, bebek bezleri ve benzeri hijyenik eşya	28 864	33 569	50 334	1,8	49,9
9.	1806	Çikolata ve kakao içeren diğer gıda müstahzarları	34 442	29 392	46 604	1,7	58,6
10.	207	Kümes hayvanlarının etleri ve yenilen sakatları (taze, soğutulmuş veya dondurulmuş)	30 154	32 265	39 842	1,4	23,5
11.	7214	İnşaat demiri	13 994	9 487	39 561	1,4	317
12.	1905	Tatlı Bisküvi ve Gofretler	38 416	29 122	39 190	1,4	34,6
13.	1512	Ayçiçeği, aspir, pamuk tohumu yağları ve bunların fraksiyonları (kimyasal olarak değiştirilmemiş)	15 952	49 234	38 942	1,4	-20,9
14.	8502	Jeneratörler	40 062	24 861	37 618	1,4	51,3
15.	6802	Yontulmaya veya inşaata elverişli işlenmiş taşlar (kayagan taşı hariç), mozik için küp şeklinde taşlar, granüller	24 979	23 193	34 406	1,2	48,3

Kaynak: Trademap-Direct Data/Türkiye

Ek-6: Türkiye'nin Libya'dan İthalatında Başlıca Ürünler (bin dolar)

Sıra	GTİP	ÜRÜNLER	2019	2020	2021	Pay (% , 2021)	Değişim (% , 2020-2021)
TOPLAM İTHALAT (Diğerleriyle)			483 502	1 674 297	821 796	100	-50,9
1.	7204	Dökme demirin, demirin veya çeliğin döküntü ve hurdaları veya bunların eritilmesi ile elde dilmiş külçeler	85 702	107 597	360 233	43,8	234,8
2.	7404	Bakır döküntü ve hurdaları	56 979	98 228	141 237	17,2	43,8
3.	7108	Altın (platin kaplamalı altın dahil) (işlenmemiş veya yarı işlenmiş ya da pudra halinde)	219 452	1 312 380	99 994	12,2	-92,4
4.	7602	Aluminyum döküntü ve hurdaları	17 212	32 093	55 285	6,7	72,3
5.	2814	Saf amonyak veya amonyağın sulu çözeltileri	790	3 252	40 468	4,9	1144,4
6.	7203	Demir cevherinin doğrudan indirgenmesi ile elde edilen demirli ürünler (parça, pellet) (demir oranı >= %99.94)	16 157	55 794	39 590	4,8	-29
7.	2711	Petrol gazları ve diğer gazlı	19 936	3 101	25 102	3,1	709,5

		hidrokarbonlar					
8.	3102	Azotlu mineral veya kimyasal gübreler	4 528	2 654	20 113	2,4	657,8
9.	2710	Petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar	38 050	18 366	7 951	1	-56,7
10.	7207	Demir veya alaşımsız çelikten yarı mamuller	4 874	11 013	6 261	0,8	-43,1
11.	301	Canlı balıklar	4 736	1 393	4 780	0,6	243,1
12.	7601	İşlenmemiş alüminyum	3 788	3 486	4 024	0,5	15,4
13.	7801	İşlenmemiş kurşun	421	739	3 763	0,5	409,2
14.	7208	Demir veya alaşımsız çelikten yassı hadde ürünleri (genişlik >= 600 mm)	0	2 394	2 585	0,3	8
15.	4707	Kağıt ve karton döküntü ve kırıntıları	1 359	1 041	2 046	0,2	96,5

Kaynak: Trademap-Direct Data/Türkiye